

Υποχώρηση της θέσης της Κύπρου το 2022 στην κατάταξη ανταγωνιστικότητας του Παγκόσμιου Κέντρου Ανταγωνιστικότητας (© [IMD World Competitiveness Center](#))

Το Παγκόσμιο Κέντρο Ανταγωνιστικότητας της Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων IMD στην Ελβετία ([© IMD World Competitiveness Center](#)) δημοσίευσε σήμερα την έκδοση *IMD World Competitiveness Yearbook 2022* στην οποία αξιολογείται η ανταγωνιστικότητα 63 οικονομιών. Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου και η Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ) συμμετέχουν σε αυτό το έργο ως συνεργαζόμενοι φορείς του Παγκόσμιου Κέντρου Ανταγωνιστικότητας.

Σύνοψη

Η Κύπρος κατέγραψε πτώση στην κατάταξη ανταγωνιστικότητας του *IMD World Competitiveness Center* για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά, υποχωρώντας από την 33η θέση στην 40ή ανάμεσα σε 63 χώρες που αξιολογούνται. Η πτώση αυτή καταδεικνύει ότι η άνοδος στην κατάταξη που είχε σημειώσει η Κύπρος το [2020](#) οφειλόταν σε πρόσκαιρους παράγοντες.

Η φετινή υποχώρηση οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στη χειροτέρευση της οικονομικής επίδοσης της Κύπρου, ως αποτέλεσμα κυρίως μειωμένων εγχώριων και διεθνών επενδύσεων, αυξημένου πληθωρισμού, ελλειμματικού ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και επιδείνωσης των όρων εμπορίου. Πιο γενικά, η θέση της Κύπρου επιβαρύνεται από τους εξής παράγοντες: (α) χαμηλή αποδοτικότητα των επιχειρήσεων λόγω αδυναμιών που σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με την εφαρμογή ψηφιακού μετασχηματισμού, τις μεταβαλλόμενες συνθήκες αγοράς, την ανάληψη εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και την προσέλκυση ταλαντούχων εργαζομένων· (β) ανεπαρκή επιστημονική και τεχνολογική υποδομή, και (γ) μειωμένη αποδοτικότητα του κράτους εξαιτίας κυρίως ελλείψεων στο θεσμικό πλαίσιο.

Η φετινή κατάταξη της Κύπρου υπογραμμίζει τους παράγοντες που περιορίζουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και της χώρας. Κάποιοι παράγοντες συνδέονται με εξωγενείς διαταραχές (π.χ. πανδημία COVID-19, εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, κυρώσεις κατά της Ρωσίας), οι οποίες επηρεάζουν την κάθε χώρα σε διαφορετικό βαθμό και είναι πολύ νωρίς για να προσδιοριστεί σε ποιο βαθμό οι επιπτώσεις είναι μόνιμες ή παροδικές. Παρ' όλα αυτά, αρκετοί παράγοντες που επιβαρύνουν την ανταγωνιστικότητα σχετίζονται με διαχρονικές αδυναμίες οι οποίες αντιμετωπίζονται με την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων. Μεταρρυθμίσεις που επιταχύνουν την ψηφιακή μετάβαση, ενισχύουν την τεχνολογική και επιστημονική υποδομή και βελτιώνουν το θεσμικό πλαίσιο αναμένεται να ενδυναμώσουν την ανταγωνιστικότητα και να καταστήσουν την οικονομία πιο ευέλικτη σε τεχνολογικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις, αλλά και πιο ανθεκτική σε κρίσεις.

- Το 2022, η Κύπρος κατατάσσεται 40ή σε όρους ανταγωνιστικότητας, ανάμεσα σε 63 χώρες, σημειώνοντας υποχώρηση επτά θέσεων σε σχέση με το 2021. Η υποχώρηση της θέσης της Κύπρου προήλθε κυρίως από σημαντική επιδείνωση στην κατηγορία της οικονομικής επίδοσης, όπου η πτώση στην κατάταξη της Κύπρου ήταν η μεγαλύτερη που καταγράφηκε μεταξύ των 63 χωρών. Στις υπόλοιπες τρεις κατηγορίες που συμπληρώνουν τη γενική κατάταξη, οι αλλαγές στη θέση της Κύπρου το 2022 ήταν οριακές. Στις κατηγορίες της αποδοτικότητας τους κράτους και της υποδομής σημειώθηκε βελτίωση μίας θέσης, ενώ στην κατηγορία της αποδοτικότητας των επιχειρήσεων καταγράφηκε υποχώρηση μίας βαθμίδας. Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει την κατάταξη της Κυπριακής οικονομίας (συνολικά και ανά κατηγορία) διαχρονικά.

Πίνακας 1: Κατάταξη ανταγωνιστικότητας Κυπριακής οικονομίας (από 63 χώρες)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Συνολική	37	41	41	30	33	40
<i>Ανά κατηγορία</i>						
Οικονομική επίδοση	28	22	19	13	13	38
Αποδοτικότητα του κράτους	22	28	32	21	25	24
Αποδοτικότητα των επιχειρήσεων	50	53	52	35	43	44
Υποδομή	40	41	42	38	41	40

Πηγή: IMD World Competitiveness Yearbook 2022, 2021 ([© IMD World Competitiveness Center](#)).

- Στην αξιολόγηση του 2022, ο ισχυρός ρυθμός μεγέθυνσης του πραγματικού ΑΕΠ (συμπεριλαμβανομένου και του κατά κεφαλήν ΑΕΠ) και ο περιορισμός του δημοσιονομικού ελλείμματος παρουσιάζονται ανάμεσα στις πιο αξιοσημείωτες βελτιώσεις στη συνολική λειτουργία της οικονομίας. Ανάμεσα στα κριτήρια που σημείωσαν μεγάλη επιδείνωση κατά τη φετινή αξιολόγηση περιλαμβάνονται: η αύξηση του πληθωρισμού, η συρρίκνωση των επενδύσεων πάγιου κεφαλαίου, η μείωση του μεριδίου εξαγωγών υψηλής τεχνολογίας και ο αυξημένος φόβος αποτυχίας που λειτουργεί αποτρεπτικά στην ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών.
- Στην Έρευνα Γνώμης του 2022, οι πέντε πιο σημαντικοί παράγοντες που κάνουν ελκυστική την Κυπριακή οικονομία αναδείχθηκαν κατά σειρά: (1) το ανταγωνιστικό φορολογικό καθεστώς, (2) το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, (3) το φιλικό προς τις επιχειρήσεις περιβάλλον, (4) η αξιόπιστη υποδομή και (5) το εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό. Σε σχέση με την Έρευνα του 2021, οι πρώτοι τρεις παράγοντες παρέμειναν οι ίδιοι, ενώ το εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό υποχώρησε στην πέμπτη θέση, εκτοπίζοντας από τη φετινή πεντάδα την πολιτική σταθερότητα και προβλεψιμότητα.
- Σε όρους οικονομικής επίδοσης η Κύπρος κατατάσσεται 38η ανάμεσα στις 63 χώρες, υποχωρώντας 25 θέσεις σε σχέση με πέρσι. Η πτώση στην κατάταξη το 2022 προήλθε από τη δυσμενέστερη αξιολόγηση που έλαβε η Κύπρος στις υποκατηγορίες της εγχώριας οικονομίας (π.χ. συρρίκνωση επενδύσεων πάγιου κεφαλαίου), των διεθνών επενδύσεων (π.χ. μειωμένες ροές επενδύσεων από και προς τη χώρα) και των τιμών (π.χ. αυξημένες τιμές βενζίνης, άνοδος πληθωρισμού). Επιπλέον, κριτήρια που σχετίζονται με το διεθνές εμπόριο (π.χ. ελλειμματικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, επιδείνωση των όρων εμπορίου, περιορισμένες εξαγωγές αγαθών) επιβαρύνουν τη θέση της χώρας.
- Για την αποδοτικότητα του κράτους το 2022 η Κύπρος καταλαμβάνει την 24η θέση, ανεβαίνοντας μία βαθμίδα σε σχέση με το 2021. Η θέση της χώρας βελτιώθηκε στις υποκατηγορίες των δημόσιων οικονομικών (π.χ. περιορισμός του δημόσιου ελλείμματος) και του κοινωνικού πλαισίου (π.χ. κατανομή εισοδήματος). Αντίθετα, η αξιολόγηση της Κύπρου χειροτέρευσε το 2022 στις υποκατηγορίες της φορολογικής πολιτικής, του θεσμικού πλαισίου και του νομοθετικού πλαισίου των επιχειρήσεων (π.χ. νόμοι για απασχόληση ξένου εργατικού δυναμικού, πρόσβαση σε αγορές κεφαλαίων). Αδυναμίες στο θεσμικό πλαίσιο (π.χ. γραφειοκρατία, θέματα διαφθοράς και αδιαφάνειας), αλλά και το υψηλό δημόσιο χρέος (ως προς το ΑΕΠ) επηρεάζουν αρνητικά την κατάταξη όπως και σε προηγούμενα έτη.

- Στην κατηγορία της αποδοτικότητας των επιχειρήσεων η Κύπρος υποχώρησε στην 44η θέση από την 43η που κατείχε πέρσι. Η πτώση στην κατάταξη το 2022 προήλθε από τη δυσμενέστερη αξιολόγηση της Κύπρου στις τέσσερις από τις πέντε υποκατηγορίες που εξετάστηκαν. Η θέση της Κύπρου επιδεινώθηκε το 2022 στις υποκατηγορίες που αφορούν την αγορά εργασίας, τα χρηματοοικονομικά, τις διοικητικές πρακτικές και τις επιχειρηματικές στάσεις και αξίες. Το 2022 σημειώθηκε άνοδος της Κύπρου στην κατάταξη σε όρους παραγωγικότητας και αποδοτικότητας. Η Κύπρος συνεχίζει να υστερεί σε κριτήρια που αφορούν τον ψηφιακό μετασχηματισμό στις επιχειρήσεις, το χρηματιστήριο, την επίγνωση μεταβαλλόμενων συνθηκών αγοράς από πλευράς επιχειρήσεων, την ανάληψη εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και την προσέλκυση και διατήρηση ταλαντούχων εργαζομένων στις επιχειρήσεις. Ωστόσο, η Κύπρος παρουσιάζει πλεονεκτήματα σε ορισμένα κριτήρια στις υποκατηγορίες της αγοράς εργασίας (π.χ. μακροχρόνιος ρυθμός αύξησης εργατικού δυναμικού) και των χρηματοοικονομικών (π.χ. πρόσβαση σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες ανά φύλο, περιουσιακά στοιχεία τραπεζικού τομέα).
- Σε όρους υποδομής η Κύπρος κατατάσσεται 40ή από τις 63 χώρες, σημειώνοντας άνοδο μίας βαθμίδας σε σχέση με πέρσι. Η θέση της χώρας βελτιώθηκε ελαφρώς στις υποκατηγορίες της βασικής, τεχνολογικής και επιστημονικής υποδομής. Εντούτοις, η Κύπρος συνεχίζει να κατατάσσεται αρκετά χαμηλά στις συγκεκριμένες υποκατηγορίες, αφού οι αδυναμίες σε διάφορα κριτήρια που επιστημάνθηκαν σε προηγούμενα χρόνια (π.χ. ποσοστό αποφοίτων θετικών επιστημών, ποσοστό συνδρομητών κινητής ευρυζωνικής πρόσβασης, ταχύτητα διαδικτύου, κόστος ηλεκτρισμού για βιομηχανικούς σκοπούς), παραμένουν. Σε όρους υγείας και περιβάλλοντος η θέση της Κύπρου χειροτέρευσε οριακά σε σχέση με το 2021, με κριτήρια όπως η βιώσιμη ανάπτυξη και η ανάπτυξη τεχνολογιών που σχετίζονται με το περιβάλλον να επιβαρύνουν την αξιολόγηση. Αντίθετα, το 2022 η Κύπρος σημείωσε μικρή βελτίωση στην υποκατηγορία της εκπαίδευσης, μια και πλεονεκτεί έναντι άλλων χωρών σε κριτήρια όπως η εισροή ξένων φοιτητών και η αναλογία μαθητών – καθηγητών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Το Παγκόσμιο Κέντρο Ανταγωνιστικότητας της Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων IMD στην Ελβετία ([© IMD World Competitiveness Center](#)) κυκλοφορεί σε ετήσια βάση την έκδοση *IMD World Competitiveness Yearbook* στην οποία αξιολογείται η ανταγωνιστικότητα οικονομιών.

Η έκδοση *IMD World Competitiveness Yearbook 2022* που μόλις δημοσιεύτηκε περιλαμβάνει 63 χώρες, ανάμεσά τους και η Κύπρος. Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών και η Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ) αποτελούν τους συνεργαζόμενους φορείς του IMD World Competitiveness Center που συμβάλλουν στη συλλογή των δεδομένων για την Κύπρο.

Η αξιολόγηση των οικονομιών στηρίζεται σε 333 κριτήρια που διαμορφώνονται στη βάση επίσημων στατιστικών στοιχείων, καθώς και στοιχείων από μια Έρευνα Γνώμης μεταξύ ανώτερων στελεχών επιχειρήσεων στην κάθε χώρα.

Τα κριτήρια ομαδοποιούνται σε τέσσερις κατηγορίες, με πέντε υποκατηγορίες η κάθε μία:

1. Επίδοση της οικονομίας: μακροοικονομική αξιολόγηση της εγχώριας οικονομίας, των τιμών και τάσεων στην απασχόληση.
2. Αποδοτικότητα του κράτους: ο βαθμός στον οποίο οι κυβερνητικές πολιτικές συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα.
3. Αποδοτικότητα των επιχειρήσεων: ο βαθμός στον οποίο το εγχώριο περιβάλλον ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις να λειτουργούν με καινοτόμο, κερδοφόρο και υπεύθυνο τρόπο.
4. Υποδομή: ο βαθμός στον οποίο οι βασικοί, τεχνολογικοί, επιστημονικοί και ανθρώπινοι πόροι της χώρας ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιχειρήσεων.

[Κατάταξη ανταγωνιστικότητας όλων των χωρών](#)